

те съобразно броя на децата им - ученици¹) показва, че неточността на резултатите обаче е сравнително малка, тъй като отговорите на родителите с един, с двама и повече от двама ученици са приблизително еднакви.

Анкетата се провежда чрез своеобразен кореспондентски способ. Анкетаторът посещава учениците от съответната паралелка, попаднала в извадката, предава анкетната карта на учениците, които я занасят за попълване от родителите им (майката или бащата) или от настойника. Картата се попълва от този, който най-добре познава разходите за издръжката на детето. Родителите дават отговори за разходите за обучение и за отношението към образованието за детето, което е предало анкетната карта. Въпросите в анкетната карта не се отнасят за други деца - ученици в семейството.

Промените в обществото не отминаха и българското образование. Най-силно те се проявяват в бюджетния дефицит на семействата за издръжка на учениците в резултат на силно увеличените разходи за платено образование и образователни услуги.

Въпреки кризата и масовото обедняване на българина, той продължава да инвестира средства в образователната подготовка на децата си.

От изследването се установява, че българското семейство извършва разходи, като заплаща широк спектър от услуги, които пряко или косвено допринасят за повишаване на образователното равнище на децата.

Най-голям е дялът на родителите, които изразходват средства за следните платени образователни услуги:

- осигуряване на учебно-технически пособия - 87%;
- допълнителни учебни помагала - 67%;
- културни развлечения - 68%;
- учебни екскурзии - 46%;
- допълнителна научна, художествена и учебна литература - 42% и т.н.

Около 20% от родителите, освен получаваните безплатни учебници, купуват и незадължителни (алтернативни) учебници за децата си при обучението им до VIII клас. Такива учебници сравнително често купуват и родителите на ученици в горния гимназиален курс (табл. 1).

Сравнително големият дял на родители, които заплащат образователни услуги за обучението на децата, не бива да се възприема като положителен резултат, тъй като 40% от учениците се лишават често или рядко от културни занимания и развлечения през свободното си време, а 42% - от извънучилищна подготовка и занимания по интереси поради недостиг на средства.

Българското семейство отделя най-много средства за допълнителна образователна подготовка на децата извън системата на задължителното обучение в училище. Главната форма за допълнително образование на децата са частните уроци. Около 1/4 от родителите осигуряват частни уроци на децата. Този дял при родителите, чиито деца са ученици в I - IV клас, е 10%, в V - VIII клас - 29%, в IX - XII клас - 38%, и в техникуми и СПТУ - 31%.

¹ В анкетната карта е включен въпрос „Колко от децата Ви са ученици?“